

УДК 640.4 (477)

Боднар В. П.
студент гр. БРМ-61
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
наук. кер. – к.е.н., доц. Ратинський В.В.

СТАН ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Готельно-ресторанний бізнес безпосередньо пов'язаний з туристичною індустрією і є її невід'ємною складовою. Вони мають спільну мету: забезпечити задоволення потреб туристів і відпочиваючих. Міжнародні дослідження свідчать, що успішне просування на ринок продукту та послуг індустрії гостинності залежить від стану туристичної інфраструктури. У всьому світі готельно-ресторанний бізнес є одним з найбільш привабливих для інвесторів. Його рентабельність і прибутковість у розвинутих країнах перевищує 40%, а в туристичних зонах досягає рівня 100%. Для нашої держави готельно-ресторанний бізнес має величезне значення у сфері туризму, тому що є її основною складовою. Розвиток міжнародного та внутрішнього туризму значною мірою пов'язаний з рівнем матеріально-технічної бази туристичних підприємств, рівнем послуг, які вони пропонують і надають, різноманітністю та розгалуженістю підприємств гостинності. Високий рівень стандартів, різноманітність і якість послуг, впровадження нових технологій приваблюють туристів і споживачів. Це сприяє надходженню коштів у бізнес, зростанням попиту, а відтак і прибутків, розширенню мережі підприємств індустрії гостинності. А це, у свою чергу, сприяє інтенсифікації туризму, зростанню

кількості туристів і споживачів на їх послуги.

Серед головних тенденцій сучасного розвитку індустрії гостинності є: поглиблення спеціалізації та диверсифікації послуг закладів розміщення, ресторанів, розважальних закладів; утворення значних за розмірами корпоративних форм, тобто готельних ланцюгів, мереж ресторанів, які стають транснаціональними компаніями; широке використання в індустрії гостинності інформаційних систем управління, технологічного забезпечення, маркетингу; інтеграцію капіталу готельних, ресторанних, розважальних підприємств з капіталом фінансових, страхових, будівельних, транспортних та інших сфер економіки; широке використання наукового менеджменту в організації готельного та ресторанного бізнесу, а також управлінні ним; розвиток мережі невеликих підприємств для розваг, зорієнтованих на конкретний сегмент ринку [4, с. 118].

Витрати капіталу в індустрію гостинності мають бути повернені і має бути одержаний прибуток. В умовах вільної конкуренції норма прибутку на капітал індустрії гостинності має бути такою, як і в інших сферах національної економіки, інакше буде мати місце перелив капіталу в інші сфери [3, с. 96–101].

Пандемія та подальший економічний спад, спричинений коливаннями та зменшенням попиту, мали значний вплив з тривалими наслідками на індустрію гостинності у 2020 та 2021 роках. У 2022 рік світ увійшов з масштабними військовими діями в Україні та з не менш кризовими викликами, тож деякі новаторські відповіді на цю надзвичайну ситуацію, як-от спроби повернути відвідувачів назад у заклади харчування та запевнити відпочивальників, що перебування у готелях справді безпечно, прискорили наявні тенденції та спровокували тривалі зміни. Багато трендів виникли у результаті більш загальних змін у поведінці споживачів, однак сучасні реалії прискорюють ці зміни, і є великі шанси, що цей рух до змін залишиться.

На даному етапі ситуація в Україні у готельно-ресторанному бізнесі є досить складною. Потрібно велику кількість інвестицій, удосконалення законодавства, активне впровадження новітніх і сучасних технологій. Ситуація

на ринку послуг постійно змінюється. Зараз досягнення індустрії гостинності є дуже скромними на тлі неухильного процвітання даної сфери у світі. Вибагливість клієнтів, збільшення конкуренції та зміни на ринку послуг неоднозначно позначаються на стані готельно-ресторанної індустрії [2, с. 335].

Тенденції розвитку ресторанного бізнесу в Україні мають великий вплив на концепцію створення підприємства. У 2023 році ринок ресторанних послуг продовжив зростати порівняно з 2022 роком, але меншими темпами. Наступними роками розвиватимуться ті форми, які вижили і були успішними в період кризи: заклади з середніми цінами зі стильним інтер'єром і іміджем «модного місця». У тренді азійська кухня; заклади з бенкетною специфікою. Святкувати з розмахом весілля, дні народження і ювілеї актуально і по сьогодні. Особливим попитом користуються зали на 100 і більше місць; нові формати – «не-кафе» (розрахунок не на їжу, а на проведений час); арт-ресторани та ресторани з активною розважальною програмою. У таких закладах живі концерти – один з основних джерел заробітку та привертання гостей. Їжа та інтер'єр зазвичай другорядні; дитячі кафе. Незважаючи на демографічну кризу в Україні, святкування дитячих днів народження становиться модним. Хороших дитячих кафе не вистачає, це дуже складний і кропіткий бізнес; заклади зі швидким обслуговуванням різного типу. Фаст-фуди особливо актуальні у місцях скупчення офісних працівників, у торгових центрах або у великих транспортних вузлах; служби доставки, які мають власні заклади, і такі, що працюють без базових торгових місць. Ринок доставки зростає кожного року у великих містах на 15-20%, при цьому більша його частина знаходиться у тіні.

Позитивною тенденцією розвитку вітчизняних підприємств готельного бізнесу є початок формування готельних мереж – довгострокових об'єднань підприємств готельного бізнесу в єдину структуру стратегічного співробітництва з метою формування сталих конкурентних переваг. Розвитку співробітництва сприяють єдина стратегія і спільні взаємовигідні стратегічні дії, що ґрунтуються на загальній системі інформаційної взаємодії та мережевому бренду. Підприємства об'єднуються в мережу з метою розвитку і передачі один

одному нових компетенцій, що супроводжується створенням ключових чинників конкурентоспроможності готельної мережі.

Якщо не розширювати номенклатуру додаткових послуг, а всі доходи спрямовувати на підвищення якості основних готельних послуг, то це призведе до стратегії «вибіркова спеціалізація». Такий шлях забезпечує достатньо високий рівень рентабельності вкладеного капіталу. Для підприємства готельного бізнесу, в якого матеріально-технічна база зношена і відсутні кошти на її модернізацію, працівники не мають необхідної кваліфікації, але виробничі витрати невисокі, найбільш раціональною буде стратегія «упор на витрати».

Вважаємо, що для забезпечення сталого розвитку підприємств ресторанного господарства необхідно здійснювати діяльність за такими напрямками: підвищення якості виробленої ресторанної продукції; підвищення продуктивності праці; оптимізація структури управління підприємством; впровадження нових технологій; оснащення робочих місць сучасними інноваційними та інформаційними технологіями, прогресивним обладнанням тощо, необхідними для здійснення інноваційної діяльності.

Література:

1. Басюк Д. І. Здобутки, проблеми та перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 29-30 жовтня 2012 р. Київ: НУХТ, 2012. 409 с
2. Борисова О. В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг*. 2012. Вип. 1(2). С. 331-338
3. Дишкантюк О. В. Теоретичні основи функціонування індустрії гостинності. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 6 (22). С. 96–101.
4. Капліна Т. В., Капліна А. С. Індустрія гостинності України: тенденції розвитку. Збірник наукових праць «Проблеми і перспективи розвитку підприємництва». 2021. № 27. С. 116–127. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/index> (дата звернення: 16.07.2022).
5. Hospitality Trends: The Latest Trends in The Hospitality Industry. URL:

<https://www.revfine.com/hospitality-trends/>.